

Bohdan Wasilewski

Recenzja książki:
Henryk Gaertner: Albert Schweitzer życie, myśl i dzieło.
Wydawnictwo WAM, Kraków 2007 r. stron 192.

Zakład Psychosomatyki, Seksuologii i Patologii Więzi Międzyludzkich,
Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, Warszawa
Instytut Psychosomatyczny, Warszawa

Recenzowana książka prof. Henryka Gaertnera wieńczy jego wieloletnią działalność jako popularyzatora i kontynuatora dzieła Alberta Schweitzera. Publikacja stanowi obszerną monografię przybliżającą osobę i dorobek jednej z największych postaci w historii medycyny i jednego z największych autorytetów moralnych XX wieku jakim był Albert Schweitzer. Książka w pierwszych trzech rozdziałach z naukową rzetelnością i dystansem omawia kolejne etapy życia i kształtowania się osobowości Alberta Schweitzera. Po raz pierwszy czytając publikację o Schweitzerze spotkałem się z tak bogatą i obszerną analizą jego genealogii, dociekającej źródeł, z których wyniósł on bogactwo swoich talentów. Ukazuje ona wspólne dziedzictwo kulturowe Europy splecione w osobie jednego człowieka – dziedzictwo wielu narodów, tradycji rodowych, wyznań i zróżnicowanych kultur regionalnych. Omawia losy wielu dzielnych ludzi, kultywujących pokoleniowe przekazywanie świętego ognia wartości duchowych i kulturowych będących fundamentem, na którym Albert Schweitzer budował swoją wielkość i dokonania.

Kolejne pięć rozdziałów omawia renesansowe bogactwo tego wielkiego człowieka – jego działalność jako: artysty muzyka i muzykologa, teologa i duszpasterza, lekarza i szpitalnika, pisa-

rza oraz bojownika o postępy i pokój. Autor w bardzo dostępny i przekonujący sposób przekazuje idee dr Schweitzera, tak jak może to zrobić tylko człowiek, sam wyrażający formatem ponad swoje czasy.

Druga część książki dotyczy popularyzacji i rozwoju idei Schweitzera w Polsce, idei które jak pisze autor przez 70 lat wywierały bardzo znaczący wpływ na jego osobę. To właśnie profesor Henryk Gaertner jest pionierem ruchu schweitzerowskiego w Polsce i założycielem Polskiego Towarzystwa Schweitzerowskiego. Ze skromnością cechującą zarówno Alberta Schweitzera jak i jego polskiego kontynuatora, profesor pisze szeroko o innych, pozostawiając na uboczu własny udział. A to przecież właśnie głównie jego zasługą i kierowanego przez Niego – Polskiego Towarzystwa Schweitzerowskiego i współpracującego z nim Towarzystwa Edukacji Psychosomatycznej, jest autentyczny dorobek ruchu schweitzerowskiego w Polsce, liczne publikacje naukowe, popularyzatorskie, konferencje i zjazdy naukowe, omówione szczegółowo w rozdziale książki: „Myśl i dzieło Alberta Schweitzera w Polsce”. Również łamy „Sztuki Leczenia” były miejscem wielu wartościowych publikacji dotyczących zróżnicowanych aspektów dorobku A. Schweitzera.

Jak dalekie od przykładu i pokory Alberta Schweitzera, dzielącego

z najbardziej skrzywdzonymi przez los ludźmi codziennie życie w najbardziej odległych miejscach od cywilizacji były NRD-owskie propagandowe imprezy i ich współczesne kontynuacje posługujące się osobą wielkiego szwajcara i noblisty dla własnego rozgłosu i znaczenia, jarmark próżności, dęte tytuły i ordery, puste recytacje nie znajdujące żadnego odbicia w życiu tych które je wygłaszają.

Aktualność idei Alberta Schweitzera, mimo iż minęło przeszło sto lat od chwili podjęcia przez Niego działalności publicznej, nie tylko utrzymuje się, lecz stale wzrasta. Albert Schweitzer był lekarzem, ale też duszpasterzem, przewodnikiem moralnym i symbolem nadziei, wiary w wartości duchowe i dobrą istotę człowieczeństwa, mimo okrucieństw dwu wojen światowych, których był świadkiem i pogardy dla godności i wiary wpajanej przez dominujące w Europie systemy totalitarne. Tej wiary potrzeba nam dzisiaj jak nigdy przed tym, w czasach erozji zasad moralnych i wiary, rosnącej agresji i nietolerancji, światowych konfliktów i niebywałego rozwoju techniki zagłady zagrażającej istnieniu naszej planety. Bezkompromisowość, odwaga mówienia zawsze prawdy, czerpanie siły i mądrości poprzez dzielenie cierpienia z najbardziej poszkodowanymi, głębokie rozumienie wiary, etyki i kultury, pozostawanie arystokratą ducha dzieląc

życie z pariasami, posłanie przewodnictwa duchowego i moralnego to wartości niezbędnie potrzebne nam na dzisiaj. Utwierdza w tym nas nie tylko obserwacja realiów współczesnej Polski lecz również opinie i fakty docierające z innych krajów. W 50 rocznicę wygłoszenia w dniu 23 Kwietnia 1957 r. przez dr Schweitzera apelu skierowanego przeciw zbrojeniom nuklearnym który był emitowany przez stacje radiowe całego świata, zainicjowano w Oslo z udziałem dyrektora Instytutu Noblowskiego, wnuczki dr Schweitzera oraz przedstawicieli IPPNW, potężną akcją o światowym zasięgu skierowaną do młodej generacji, mobilizującą do działania przeciw zagrożeniu naszej planety poprzez niszczenie jej ekosfery oraz paranoję zbrojeń nuklearnych (www.reverenceforlife.org).

Książka ukazała się jako dowód uznania dla działalności prof. Henryka Gaertera w 85-lecie jego urodzin i 60-lecie działalności. Rekomendując ją naszym czytelnikom życzymy profesorowi jeszcze wielu lat owocnej działalności i serdecznie dziękujemy za jego wielki wkład w rozwój medycyny, etyki, filozofii i ruchu schweitzerowskiego, czego owocem jest recenzowana publikacja.

Bohdan Wasilewski, Warszawa